

ماماها هم قدم با مادرها

روز جهانی ماما فرصتی است تا اندکی |

از مراقبت کنندگان بانوان جامعه|

آن هم در نقاط محروم شهر بگویم

گزارش روز

روز مادر

مدتی از آخرین مرتبه‌ای که برای کنترل آمده، گذشته است اما خبری از مادر باردار نیست. کاغذ قلم برمی دارد و راه می افتد تا خانه اش که چند کوچه آن طرف تر است. زن جوان چادر رنگی بر سرش کشیده و مقابل در ایستاده است. حالش را می پرسد و از وضعیت سلامتی اش سؤال می کند. این ها بخشی از شرح وظیفه یک ماما ست اما نه در مرکز درمانی یا بیمارستان بلکه در حاشیه شهر؛ جایی که دختران و مادران بسیاری با امکان مراجعه به پزشک زنان راندانند یا پولش را، آن وقت ماما همه آن درمانگری می شود که نیاز دارند. ماما می تواند علاوه بر کنترل های دوران بارداری، مشاور خوبی برای پیش از بارداری، بهداشت زنان، انجام معاینات و تشخیص بیماری ها و به ویژه آموزش سبک زندگی و تغذیه مناسب آنان باشد. او می تواند در بیمارستان، درمانگاه، واحدهای بهداشتی یا منزل (با مشاوره مامایی و زایمان در منزل یا هر شکل دیگری) خدمت رسانی کند. امروز به مناسبت روز جهانی ماما بناداریم از آن هایی یاد کنیم که دختران و زنان محروم حاشیه شهر را فراموش نکرده اند.

بدون ماما نمی شود

پس از مدت کوتاهی از فارغ التحصیلی، خیلی اتفاقی با اعضای گروه جهادی شهید علیمردانی آشنا شد و آن ها را همراهی کرد. فکورش را نمی کرد روزی به خاطر مدرک تحصیلی اش کار خیر انجام بدهد اما با تمام وجود همراهی کرد. هر ماه به محله هایی مراجعه می کردند که قرار بود خانم ها برای معاینه و مشاوره بیایند. زهرا تاجی می گوید: قرارمان ماهی یک بار حضور در حاشیه شهر باتیم پزشکی گروه بود؛ برای همین به خانه ها مراجعه نمی کردیم و در یک مجتمع خیریه وقفی مستقر می شدیم.

خبر دهان به دهان به اهالی محله های دور و نزدیک رسیده بود و یکی دو ماه بعد از روزهای مراجعه بچه های گروه، ساختمان خیریه کاملاً شلوغ می شد: «مثل همه محرومیت های اهالی آن محدوده، مراجعه به پزشک هم برای خیلی هایشان غیرممکن و دور از دسترس بود؛ به خاطر همین در آن زمان کوتاهی که آنجا بودیم، تا دلتان بخواهد، زن جوان و میان سال و حتی سالمند معاینه می کردم».

زهرا در اتاقش که می نشست، دلش می خواست زمان تمام نشود و بتواند به همه خانم هایی که نوبت گرفته و بیرون نشسته اند، کمک کند؛ «بیشترشان دچار بیماری های مزمن زنانه بودند. دختران کم سن و سالی که ازدواج کرده بودند، خیلی نکته ها را درباره بهداشت و سلامتی خودشان نمی دانستند و برخی به شدت نیاز به پیگیری و درمان جدی داشتند اما آن قدر زندگی شان سخت بود که به این چیزها نمی رسید. به جوان ترها باید بیشتر آموزش می دادم؛ چه شیوه های مراقبت را، چه درباره فرزندآوری. گران بودن خدمات در شهر اجازه نمی داد به آن فکر کنند، درحالی که نمی شود در محدوده زندگی زنان، ماما نباشد. کمترین کاری که انجام می دادم، شاید حساس کردن آن خانم ها به مراقبت از خودشان بود».

برای سلامتی زنان حاشیه شهر

محبوبه اعلمی سال ۸۱ مدرک کارشناسی مامایی اش را گرفت و چند سال بعد مدرک ارشدش را. سال ها مدرس دانشگاه بوده است و درعین حال مطبش را در یکی از خیابان های حاشیه شهر اداره می کند. او نیز در دوره ای، عضو گروه های جهادی بود. آن هم در روزگار همه گیری کرونا. همه این ها یعنی او علاقه داشته است در بطن مردم خدمت کند؛ «اگر قرار بود فقط توی مطب بنشینم، شاید این همه تجربه خوب نداشتیم. در دوران کرونا هرکاری از دستم برمی آمد، برای مادران انجام می دادم؛ از این خانه به آن خانه می رفتم. گاهی مادر باردار به کرونا مبتلا شده بود و نیاز به پیگیری مداوم سلامتی داشت. دستور غذایی می خواست و کنترل سلامت جنین. گاهی هم اطرافیانش بیمار بودند، آن هم یک جور دیگر پیگیری داشت. خلاصه هر کاری که لازم بود، انجام می دادم».

اعلمی البته معتقد است که مشاوره خدمات مامایی از سنین بعد از بلوغ آغاز می شود نه از دوران بارداری؛ «ماما باید به دبیرستان ها سرزند و به دختران آموزش بدهد. آموزش شیوه زندگی سالم و تغذیه از همان سن مهم است نه وقتی که یک زن باردار شده است و تنها ماهی یک بار آن هم چند دقیقه به پزشک مراجعه می کند. حالا که شعار فرزندآوری می دهیم، باید از ماماها بیشتر کمک بگیریم. بسیاری از مخالفت ها در میان زنان برای فرزندآوری، نیاز به مشاوره دارد و مشکل را برطرف خواهد کرد».

او عضو سامانه کشوری ۴۰۳ هم هست؛ همان سامانه ای که مادران باردار می توانند با آن تماس بگیرند و پرسش های خود را با کارشناسان مطرح کنند و پاسخ بگیرند. اعلمی درباره وضعیت سقط جنین در میان مادران حاشیه شهر می گوید: تجربه من در سال های خدمتم می گوید که این مسئله خیلی هم ربطی به منطقه زندگی ندارد؛ یعنی سقط جنین عمدی هم در مناطق مرفه شهر اتفاق می افتد هم در میان حاشیه نشینان. یکی از مسئولیت های مهم ماما هم همین است که با آموزش دادن، مادر را از این کار منصرف کند، من هم بارها به این مشکل برخوردم و بارها برای رفع آن تلاش کردم. اما تصور کنید که اگر مامایی در این مناطق نباشد، چقدر سلامتی زنان به خطر خواهد افتاد.

مامای پیشگیری کننده از سقط

ماما آن بانوی سپیدپوشی نیست که فقط پیش از زایمان، کنار بستر مادر حضور دارد یا فرزند را در اولین لحظه تولد در آغوش می کشد و به دستان مادر می سپارد. دغدغه سلامت مادر و نوزاد کافی است که راه های بزرگی برود و رسالت های مهمی بر دوش بگیرد؛ همچون تکتم زاده احمد که با مدرک کارشناسی مامایی، مرکز مردمی نفس نجات فرزندان سقط) را مدیریت می کند و همه تلاشش این است که مادران را از سقط جنین منصرف کند. سه سال از شروع فعالیت این مراکز در کشور گذشته است و عملکرد او هم مانند دیگر همکارانش، چشمگیر بوده است. طوری که آمارهایشان از عدد ۶ هزار پیشگیری از سقط هم گذشته است. او اعضای تیم مامایش در حاشیه شهر فعالیت می کنند؛ البته در راستای همان نیتی که دارند؛ «معلوم است که اگر در دفتر کار خود می نشستیم تا مادری را به ما معرفی کنند و آن وقت از سقط منصرفش کنیم، به آن هدفی که داشتیم، نمی رسیدیم؛ برای همین خودمان راه

معاینه و مشاوره حضوری

مراکز و پایگاه های بهداشت زیرمجموعه دانشگاه علوم پزشکی مشهد هم یکی از آن مراکزی هستند که اصلاً برپایه توجه به مناطق حاشیه شهر کار می کنند. پایگاه ها در دورترین محله ها و کوچه ها قرار گرفته اند تا خانواده ها از خدمات جا نمانند. مادران باردار باید به مراکز مراجعه کنند اما برای آن ها که امکان رفتن ندارند، ماما به منزل مراجعه می کند. از میان همه آن پایگاه ها و مراکز با تفسیر حسین زاده، مامای مرکز خدمات جامع سلامت برادران رحیمی که در یکی از محلات پنجتن قرار دارد، همراه می شویم؛ چون قرار است به منزل یکی از مادران باردار مراجعه کند و جویای وضعیتش شود. مادر سی و پنج ساله است و بارداری سومش را می گذرانند. ماما از حالش می پرسد و علائم، اینکه چرا برای کنترل نیامده است، هم سوال مهمی است. چند دقیقه ای همان جا می مانیم و معلوم می شود مادر حال خوشی نداشته که برای دریافت خدمات نیامده است. حسین زاده برایمان توضیح می دهد: مهم است که بدانیم چرا زمان کنترل گذشته و مادر هنوز به ما

ماما برای روزهای بحرانی

«روز جهانی مامای امسال با شعار "ماماها: نقشی ضروری و حیاتی در هر بحران"، تعیین شده است». این جمله دکتر محمد احمدیان، مدیر جوانی جمعیت، خانواده و مدارس دانشگاه علوم پزشکی مشهد است که درباره آن این گونه توضیح می دهد: کنفدراسیون بین المللی مامایی تأکید دارد که جهان با تعداد بی سابقه ای از بحران های پیچیده روبه روست که بر زنان، دختران و خانواده ها تأثیر می گذارد و آن ها را در معرض خطرات بیشتری مانند عوارض بارداری و خشونت جنسی قرار می دهد، درحالی که دسترسی آن ها به خدمات ضروری بهداشتی نیز محدود می شود. در این شرایط، ماماها نقش حیاتی دارند. ماماها می توانند

۲ شنبه

۱۵ دیهجست ۱۴۰۴
۷ دی‌ماه ۱۴۴۴
شماره ۴۴۸۲

۱۳

SHAHRAANNEWS.IR

مراقبت

عکس: از حسن شاکری / فوتومونتانژ امید باصیری اشورا